

פניני הרמ"א

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ר

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

לכך אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. (כו. יב.), לא כתיב אמור 'לו', אלא אמור, פי' לכלל ישראל, והענין שהיה כאן צווי מיוחד לפרסם דבר זה לכל ישראל שידעו מהו שכרו של הקנאי ועם מי הקב"ה כורת ברית, עם המקנאים קנאותו ופוגעים ברשעים, ועי"ז מכפרים על ישראל.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

לשמות מטות אבותם ינחלו. (כו. נה.), עי' רש"י משונה נחלה זו משאר נחלות, האבות זכו לנחלה לפי רבויים של בנים, רב תרבה נחלתו, וזכה האב לעשירות מחמת בניו, והוא לימוד אמונה, מה שרואים לפעמים עשיר מצליח ומקמץ, אפשר הוא זוכה לנחלה משום בניו אחריו שהם יעשו טוב בעמלו ויהנו אחרים להרבות צדקה ממה שדמה הוא לאסוף לעצמו.

(שם)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "בן משיב חמה"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש - נאמר בשנת תשנ"ח לפ"ק]

שהרבה הרפתקאות עברו עליו וראה השגחת הבורא ית"ש, ומזקנים אתבונן, שכבר ראו ושמעו ועי"ז מבינים יותר את מאורעות הימים, כי אין חדש תחת השמש וכבר היה לעולמים.

הנה פרשה נפלאה קראנו היום, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ופירש"י שהיו השבטים מבזים אותו

יש חיוב לאדם להתבונן במה שקורה בימיו וללמוד לקח, וכמו שאמרו (סוטה דף ב.) הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, ואפשר שהוא בכלל בלכתך בדרך, חוץ מפשוטו לחשוב בדברי תורה, אבל גם בדברי מוסר והתבוננות לכל מה שיקרה לאדם בדרכו, וכבר הפליגו חז"ל שצריך לקום לפני זקן אפילו עם הארץ אשמאי (קידושין דף לב:), ופירש"י

הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מישראל לפיכך בא הכתוב ליחסו אחר אהרן הכהן, והוא **בגמרא סנהדרין** (דף פב:) **ובמדרש** (ילקוט כה. ו.), אילו היה זה סתם דברי בזיון בעלמא לא היו חז"ל מזכירים זה, ולא היה צריך הכתוב ליחסו לאהרן לעומתם, אבל ודאי היתה בזה טענה שהיה צורך לסותרה.

הנה גם השבטים ידעו שארמית אסורה ושפנחס היה לו על מה לסמוך, אלא שבכל זאת הצדיקו את זמרי, זמרי היה גדול הדור וזקן הדור כדאיתא **ברמב"ן** (דברים לג. ו.), ועשה מה שעשה בטענה של צורך השעה לקידוש השם לדבריו, ולצורך ישראל להצילם שלא יצאו למחנה המדינים, וכמשמעות חז"ל שאמרו עושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס (סוטה דף כב:), ר"ל שעשה מעשה גדול כביכול לכבוד שמים כמו שאנו יודעים שעשה פנחס, וכך היתה ראייתם את המצב כדאיתא ברש"י, שבא אחד בשם פנחס והרג נשיא שבט מישראל, כשרואים מעשה כזה בלי עיון וחיפוש יותר, שומעים דבר כזה סתם בא והרג נשיא שבט, ולא עוד אלא זה אדם בזוי שאבי אביו פיטם לע"ז, בודאי שצריך לקנא לכבודו של זמרי, וכדאיתא **בירושלמי** (סנהדרין פ"ט ה"ז) שרצו השבטים לנדות את פנחס.

ומה שאמרו כנ"ל שאבי אביו פיטם לע"ז, פי' שהוכיחו ראייתם מזה, כי באמת כל דיעה שבא לאדם יש לה הקדמות וסיבות, וכלשון **מין החזו"א זצ"ל באגרותיו** (קובץ אגרות ח"א סי' כח): "כי הבדל הדעות יש להם גורמים מוקדמים של רבות בשנים" עכ"ל.

ואפשר להבין זה על פי מאמרם ז"ל במדרש בפרשה זו (הובא ברש"י כז. טז.) עה"פ יפקוד אלקי הרוחות, שבקש משה מי שיכול לילך נגד רוחו של כל אחד ואחד כשם שאין פרצופיהם שוות כך אין דעותיהם שוות, הנה פרצוף האדם הוא כדוגמת אבותיו, ובזה נפרדים פרצופי בני אדם, וכן דעותיהם נמשכים ג"כ משורש תולדתם וגירסא דינקותא, והוא שאמרו כפי הבנתם ששורש מעשי פנחס הוא מאבי אביו שפיטם לע"ז.

אולם התורה העידה שלא משורש יתרו אלא משורש אהרן באה לפנחס מעשה זה, משיב חימה בן משיב חימה כדאיתא בגמרא (סנהדרין דף פב:), כי כח הקדושה של אהרן היתה מפתח בו במעשה זה, וזמרי הוא שחטא, הכל להיפך ממה שראו השבטים, הוא דעת תורה היפך דעת ההמון. והוא שאמר משה

קריינא דאגרתא איהו להוי פרוונקא (שם ע"א), אלה שלא רואים את האמת אין טענה עליהם, רק פנחס שראה המעשה וקרא כהוגן את כל מה שקרה, הוא יודע מה לעשות וכיצד להתנהג.

ומה שאמרנו שכל מעשה יש לה סיבות קודמות, הראיה מאחר, שהיה ראוי להיות תנא ונהפך לאחר, ואמרו ז"ל (הובא בתוספות חגיגה דף טו. ד"ה שובו) שהיה זה מחמת מה שאמר אביו בשעה שהכניסוהו לברית, כי אביו היה מפרנסי הדור, אם כי לא נאמר שהיה גדול בתורה, אבל כיון שהיה אדם עשיר ונכבד באו חכמי ישראל להברית של בנו, ודברו ביניהם בדברי תורה והיה אש מלהטת סביבם, והוא לא הבין וא"ל כלום לשרוף ביתי באתם, ואמרו לו חכמים לא כן אלא אנו מדברים בדברי תורה ואש קודש מסביב ולא ישרף הבית מזה, אמר הלה כיון שכל כך גדול כבוד התורה אשלח גם את בני ללמוד תורה, הרי שהיה כאן שלא לשם שמים וע"כ התורה לא נתקיימה לאלישע ונהיה לאחר.

ואיתא עוד **בגמרא קידושין** (דף לט:) מעשה שהיה שראה אחר שאב אמר לבנו לקיים שילוח הקן ועלה על הסולם ונפל ומת, אמר הוא קיים ב' מצות שהובטח בהם למען יאריכו ימך ואיך הוא מת, וע"כ נהפך למין, ואיתא שם בגמרא אילו דרש אחר כמו שדרש בן בתו ר' יעקב אריכות ימים בעולם שכולו ארוך בעולם שכולו טוב לא היה נהפך, וצ"ע דלעיל אמרו שהסיבה היתה ע"ד השלא לשמה של אביו וכאן נאמר שהסיבה על מה שראה באותו בן שמת? אכן תרוייהו חדא הוא, אביו של אחר שלחו ללמוד שלא לשמה, היינו משום כבוד חיצוני של עוה"ז, והוא שאחר לא רצה לדרוש כר' יעקב עולם שכולו ארוך וטוב היינו עוה"ב, אלא הוא דרש כפשוטו אורך ימים וטוב בעוה"ז, כי היה בו רוח אביו שעוה"ז הוא עיקר, ע"כ מיאן בדרשת ר' יעקב.

חזינן בפרשת בן סורה ומורה, שנידון ע"ש סופו, והוא דייקא אם אכל בשר בהיתר ויין בהיתר, אילו היה אוכל באיסור לא דנינן על שם סופו, כי מי שעובר איסור מלא חרטות, ות"ח שעובר איסור מיד עשה תשובה, אבל מי שמורה בהיתר לעולם לא ישוב, וע"כ נידון ע"ש סופו.

ואיך מגיעים לטעות כזה להתיר דבר שסופו להרוג ולגנוב? הוא תאות עוה"ז, וכמש"כ **האבן עזרא** (דברים כא. יח.) בענין חטאו של בן סורר ומורה: "והוא המשתכר והנה זה כמו אפיקורוס כי לא יבקש חיי

העוה"ז כי אם להתענג בכל מיני מאכל ומשתה" עכ"ל.

כיצד יתכן שיבא מישהו ויורה היתר על דבר שכל הדורות חרדו לגודל האיסור, איך מגיעים לדעה עקומה כזו? הוא ע"י חמדת עוה"ז לעשותו עיקר, זהו רוחו של קוק שאצלו היה 'כדורגל' במעלת עסק התורה, זהו הרוח שמפחה בו חשיבות עוה"ז, ולמה הולכים להתמכר לרבנות ציונית והיכל שלמה? מפני ששם יש כסף וזהב של עוה"ז, וממילא מגיעים לדעה כי משום עלילת דרך עבור עוה"ז מותר לחפור קדמונים מקברם שהם שייכים לעולם הבא, עוה"ז עיקר!

והוא שכתב **החובות הלבבות** (שער הבטחון פרק ד) בפי' עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס, שזמרי עשה מעשה של הנאת עוה"ז אבל פנחס עשה מעשה של מסי"נ היפך עוה"ז, והוא סימן שבידך! זוהי התוצאה של תורה שלא לשמה.

ומהי העצה בערבוביא הגדולה, שהדעות הם מן ההיפך אל ההיפך? ללמוד תורה לשמה! לבקש ולחנן ממנו ית"ש שנלמוד תורה לתכליתה האמיתי אלולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, וכמש"כ **הרמב"ם** (פ"ג ת"ת ה"ז) שאי אפשר לבקש לקנות תורה ועושר כאחד, והעצה לבקש בדמעות שלישי והערב נא ד' אלקינו את דברי תורתך בפינו וכו', שתורה לבד תהיה חמדת לבו, ונהיה אנו וצאצאינו וכו' יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה.

[ואלולי חמדת כסף ואהבת עוה"ז היה כל אחד מבין כי אסור ליהנות מכספי הרשעים ומכל שכן שהם יהיו מפרנסי תורה, שתורה כזו אי אפשר שתהיה תורה לשמה והתלמיד יזכה ע"י תורה כזה לדעה נכונה, אבל מפני אהבת עוה"ז וחמדת כסף מוצאים להם היתר וממילא מתחדשת דעה כזו שהיא היפך דעת תורה, ומה פלא איפא שכ"כ ירדו פלאים בני תורה שלא רואים כבר האמת, זהו פרי תורה שנלמדת בישיבות שחיים על כספי הרשעים שנים אחר שנים.

ואמרו על יתרו שהיה מפטם עגלים לע"ז, מה ענין 'מפטם עגלים' דייקא, הו"ל לומר שעבד ע"ז, אלא הרמז הוא שלא ברגע אחד אדם מקבל דעה משובשת ועובד ע"ז, אלא ששנים ע"ג שנים מפטם העגלים, ואז נעשה קרבן לע"ז. והוא ענין החינוך, שמפטמים בדמי ע"ז וד"ל, ואלה הם הפירות היוצאים מזה, ואי אפשר לפרש יותר].

ויובן בזה כי הפכי הדעות והגישות שאנו רואים היום לא מקריים הם, ובשעה זו נולדה הראייה ההפוכה, אלא הדעה הזאת תולדה היא ממה שנשרש בלב מקודם שהיניקה מזה שנים - הפיטום - ממעיין משחת, או ממעיין טהור, ואיזהו חכם הרואה את הנולד, ואין לאדם שום עצה אחרת אלא לילך בעקבי הצאן וללמוד תורה לשמה וזכה נעשית לו סם חיים, וד"ל.

ברכת מזל טוב

לידידנו האהוב, הרב הגאון המופלג בתורה ובמעלותיה, ארי שבחבורה,

מעמודי התווך דקהלתינו המעטירה

מוה"ר רבי יוסף שלעזינגער שליט"א

בן ידידנו הדגול הגאון רבי דוד שליט"א ר"מ בישיבה"ק 'תפארת משה' מאנסי יצ"ו, ונכד הגאון

הגדול רבי ישעיה יחיאל שליט"א רב דק"ק 'שערי תפלה' נוו. לונדון יצ"ו

ונינו לעט"ר רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א

לרגל יום שמחתו עב"ג הכלה החשובה בת הגאון רבי יחיאל דוד בענדער שליט"א

ר"מ בישיבה"ק נובומינסק

ויה"ר שיזכה לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה מתוך

הרחבת הדעת וכל הברכות יחולו על ראשו

* * *

הברכה אחת להו"כ מרן רבינו שליט"א שיזכה לראות רוב נחת מבית זה

ומכל יוצ"ח שיחי' מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת אמן

המברכים בלו"נ

איחוד בני הקהילה באה"ק